

izdaja vsak štirin
in velja za poštno
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravitelstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi do-
be se v tiskarni in pri
gospodu Nevak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oglasila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 6

V Mariboru, dne 11. februarja 1904.

Tečaj XXXVIII.

Vojna je izbruhnila.

Dolgo se je pletel prepir med Rusijo in Japonsko. Japonska je premajhna in nerodo-
vitna dežela in zaradi tega ne more preživiti
vseh svojih prebivalcev, katerih ima 45 mili-
onov. Naravno je torej, da so začeli Japonci
škiliti na Korejo in Mandžurijo, kateri sta
posebno ob morju na obali zelo rodovitni,
kamor bi potem lahko poslali svoje naselnike.

Tu pa so naleteli na Ruse, ki so delovali
že več let na tihem v Mandžuriji, priborili si
pokroviteljstvo čez njo in si pridobili popoln
vpliv na Korejo. Korejanski vladar se je dal
celo po Rusih oklicati za cesarja.

Grozno je to bolelo Japonce in začeli so
poderzno zahtevati, naj Rusi te dve deželi
zapuste, in da se bodo oni lepo vanje vsedli
in jima izsesali rodovitnost in bogastvo.
Japonci so namreč grozno ošabno in pre-
drzno ljudstvo in odkar so pred leti premagali
Kitajce, sploh mislijo, da so nepremagljivi.
No, mislimo, da z Rusi bodo pa imeli že
nekoliko težji, če ne pretežak posel, kajti
slavnoznan ruski kozaki se ne boje naporov,
gladu, smrti in — dežja, kakor Kitajci, ki
so v kitajsko-japonski vojski šli nad svoje
nasprotnike sicer tudi s puško in sabljo v
roki, a z razpetimi dežniki, boječ se preveč
za svoje svetovnoznane — kite.

Rusija je posebno zato, ker je blagi nje
vladar car Nikolaj II. hotel ohraniti na vsak
način mir, prijenjavala Japonski vedno bolj
in bolj in ji puščala vedno več pravic na
Koreji. O Mandžuriji seveda ni hotela ničesar
vedeti, ker jo je stala že preveč milijonov

rubljev in je ni hotela na noben način pre-
pustiti komu drugemu. Angleži in Amerikanci
pa so vedno bolj ščuvali Japonsko. Oni so
namreč kakor pravi kramarji Rusiji jako
nevoščljivi, naravnost se je pa prijeti boje,
ker je premogočna in prestrašna in so zato
poslali Japonce za se v ogenj po kostanj.
Ker pa so bile Japonske zahteve vedno večje
in vedno nesramnejše, je pričakoval te dni
ves svet, da se neha velikodušnost in potr-
pežljivost ruskega velikana in da zagrmí s
krogliami iz topov nad azijskega pritlikaveca.
Rusija pa je vendar odgovorila mirno.

Japonska, ki je na vsak način hotela
imeti vojno, se je pa razkačila, ker ni mogla
Rusije do tega pripraviti in najnovejša poro-
čila iz Petrograda pravijo, da je Japonska
pretrgala vse diplomatske (držav-
niške) zveze, to se pravi z drugimi bese-
dami, da se noče zgovarjati z Rusijo več
ustmeno in pismeno, po poslanikih in pismih,
temveč s topovi in krvjo, z ognjem in
mečem!

Dosedaj je Japonska poklicala v orožje
vse svoje rezerve, pa tudi Rusija se je dobro
pripravila za slučaj vojne z bojno mornarico
kakor tudi s četami na suhem. Kakor se iz
Petrograda poroča, imajo Rusi v Aziji že pri-
pravljenih 624 000 vojakov, katerim se v
kratkem lahko dopoljšje 100.000 moč, dočim
postavijo Japonci v skrajnem slučaju lahko
300 000 vojakov, s črnovojniki vred pa 500 000.

Pravijo, da je japonska pehota bolje iz-
šolana kakor pa ruska, kar pa ni gotovo.
Ruske konjice, posebno kozakov pa tako ne
prekosi nobena konjica na svetu in gotovo

tudi ne japonska. Tudi rusko topništvo je
pretežno boljše.

Razvidno pa je, da bodo morali Japonci
premagati preje rusko brodogradnjo, ako hočejo
izkrcati svoje čete na Korejo in Mandžurijo.
Priti mora torej najprej do pomorske bitke.

Zanimivo je, kako sodi o razmerah ruski
carski namestnik v Aziji Aleksejev. On
pravi: »Mi smo pripravljeni! Rusija je kora-
kala tekom let od uspeha do uspeha in danes
stoji pred vrati Koreje«. To je uprav veliča-
sten prizor, kako se ta ogromna slovanska
država razširja na sever in vzhod, da si utrdi
in razvije trgovino, ki ji bo dala sredstva za
nadaljna zmagoslavna pota. »Mi se nimamo
bati ničesar. Ako pride do vojne, se bomo
bojevali. Ne prvokrat! Veliko bolj se je bati
nepoštenih mešetarjev, ki se vmešavajo v naše
zadeve, in če zmagamo, prisilijo nas igrati
vlogo zmagačev. Rusija more imeti le eno
politiko, namreč, da sama sebi zaupa. Za
pomoč napram Japoncem Rusija ne prosi
nikogar, ako pride dejanski do vojne, ne sme
pustiti, da bi kdo drugi razpolagal z njenimi
uspehi.« Tako je pisal »Svet« o vojni nevar-
nosti, ko je postajal položaj vedno brezuspeš-
nejši. Zdaj se je poostiril do skrajnosti. Rusija
stoji na meji velikih dogodkov. Vsak sin Ru-
sije se zaveda tega dejstva in govori: Japonci
imajo, kar se hoteli. Bog bodi z nami!

Nasledki vojne bi bili za vso Evropo
lahko usodepolni, v slučaju, da zmagajo Ja-
ponci. Neki veletržec iz neke nemške luke,
ki je soustanovitelj velikih nemških tvrdk v
Vzhodni Aziji, je izjavil, da je brezpogojno v
interesu stališča Evropejcev v Vzhodni Aziji

Listek.

Zakaj se Polona ni omožila.

(Slika. — Prevel Iv. Vuk)

Vsako dete pozna jajčevo Polono, staro
ženico, ki je vsaki teden večkrat korakala
po dolgem potu iz naše vasi v mesto, noseč
na trg sadje, jajca in druge reči. V vsaki
hiši daleč na okrog je stara znanka, pozna
vse ljudi, male in velike in ima za vsako
gospodinjstvo dobre nasvete, kajti Polona je zelo
izkušena žena in niti misliti si ni, da bi ta
ženica imela toliko življenjskih izkušenj.

Jaz sem jajčevo Polono srečal prvokrat,
ko je šla enkrat v mesto. Začelo pa je ravno
nekoliko deževati in Polona je rekla: »Ča-
kajte, gospod, iz bližnje hiše vam prinesem
dežnik.« Komaj je to izrekla, je že šla v hišo
in prinesla velik, rudeč dežnik. Šla sva oba
skupaj dalje mimo zelenih travnikov, cvetočih
livad in skozi veličasten gozd, poln vitkih
smrek in debelih bukev. Tam, kjer je po-
stala pot polzka in bolj nevarna, sem odvezel
Poloni jerbas z jajci. Imel sem namreč z
žrebli nabito čevlje.

Polona je s početka boječe odgovarjala
na moja vprašanja, pa kmalu je postala za-
upnejša.

»Si že zelo stara, Polona?«
»Da, kmalu bom šestinsedemdeset!«
»Zakaj se pa nisi omožila, bi ti ne tre-
balo nositi teh težkih jerbasov.«
»Da bi si vzela moža, meni Polona in
se lahko nasmehne.

»Ali se torej nisi hotela možiti?« sem
jo dalje vprašal.

Ženica se je za trenutek zamislila, me
s svojimi dobrimi očmi pogledala, ki sta
kakor dve zvezdi kukali iz nagubanega ob-
ličja ter rekla: »Hotela bi se že, a ni mi
bilo soseno. Od tega je že kakih 50 let, ko
je moja mati — Bog ji daj večni mir —
umrla in zapustila očeta z osmimi otroci, od
katerih sem bila jaz najstarejša in sem imela
16 let, medtem ko je najmlajši imel še le
komaj 5 let. Bili smo ubogi ljudje, a smo
mirno živeli. Očeta je materina smrt zelo
potrla. Rekel mi je: »Polona, ali se upaš po-
prijeti gospodinjstva in vzgoje malih sestic,
drugače jih moram dati iz hiše. Koga tujega
v hišo sprejeti pa ne maram.« Meni je bilo
težko pri sreči, vendar sem odgovorila: »Da,
oče, hočem poskusiti, vendar morate imeti
potrpljenje z menoj! In tako je ostalo.«

»Pazite, gospod, tukaj je pot posebno
polzka,« reče Polona skrbljivo in nadaljuje:

»Oče je delal kakor poprej na posestvu
in hodil tudi na delo drugam. Jaz sem pa

gospodinjila, kuhala in varovala moje bratce
in sestrice. Zraven tega sem še storila tudi
kaj za druge in tako zaslužila tu pa tam
nekaj denarja. Da veste, ni bilo ravno težko
gospodinjiti. Kjer je malo, se hitro skuha in
skoro vsak dan je bilo isto. Obleka je bila
tudi v redu. To malo nedeljske obleke se že
varuje, kar se je pa nosilo ob delavnikih, je
bilo iz domačega pridelka. Čevlji so se dali
manj dela, ker smo po leti hodili bosonogi.
Oče je bil z menoj zadovoljen in čas je po-
tekla, da sama ne vem kako. Ker vedno se
je klicalo: »Polona! Polona! hitro napravi to!«,
je klical oče in »Polona mi mora pomagati!«,
so kričali mali bratci in sestre celi dan. Niti
opazila nisem, da je Franc, drugorojeni, po-
stal med tem 16 let star, dokler ni nekega
večera rekel oče, da je čas, da si gre iskat
kake službe. Mora si začeti sam služiti, da
bo imel kaj denarja, če bi se hotel kedaj
ženiti. Poiskala sem zanj lepo službo pri go-
spodu županu. Rekla sem: »Imate prav, oče!«
Vendar se mi je zdelo, kot bi me kdo sunil
z nožem. Tudi jokala sem, ko je Franc odšel.

In zopet je šlo naprej, kakor dosedaj.
Otroci so vzrastli, tudi Jakob je šel služiti za
hlapca, Karol se je odšel učiti čevljarstvo in
Anica je šla služiti za hišino, tako da je
postajalo vedno mirneje v hiši. Oče se je
tudi postaral, smrt materina mu je pač vse-

da zmaga Rusija. Ako bi zmagali Japonci, bil bi v nevarnosti ne le ruski ugled, ampak vseh Evropejcev v Vshodni Aziji. Trgovina z Japonsko bi bila otežkočena, ker ošabnost Japoncev že doslej ne pozna mej, in v konkurenci so uprav nizkotni. Japonci že danes hočejo zrasti Evropejcem čez glavo. Ako bi še Ruse premagali, tedaj bi nihče več ne mogel z njimi izhajati. Tudi Kitajcem bi po ruskem porazu zrastel greben in rumeni azijski rodovi bi postali nevarnost za vso Evropo. Ne samo glede evropske trgovine, ampak tudi v oziru rumene nevarnosti za Evropo je želeli, da zmaga Rusija.

Najnovejša poročila pa naznanjajo, da so Japonci vojno že pričeli, ne da bi jo bili preje napovedali, kar je proti vsem postavam mednarodnega prava. Zato pa jih smatra tudi celi omikani svet odgovorne za posledice krvolitja. Vojna se je pričela z naskokom japonskih torpedovk na ruske vojne ladje pred Port Arthur.

Iz Petrograda javljajo: Admiral Aleksejev je brzojavil carju, da so o polnoči japonske torpedovke nenadoma napadle rusko brodogradnjo pred trdnjavo Port Arthur. Dve oklopnici in ena križarica so poškodovane. S tem se je vojna začela.

ln dne 9. t. m. ob 3. popoldne pa je napovedal ruski car Japonski vojno. Kakor se sedaj poroča, je Japonska mislila isto storiti še-le v petek, ko bi odšel ruski poslanik iz njih glavnega mesta Tokio.

Dopisi.

Cven pri Ljutomeru. (Čebelarjem v pojasnilo.) V poslednji številki »Domovine« je priobčil pripravljalni odbor za ustanovitev slov. čebelarstva društva pojasnilo čebelarjem, ki pa zopet potrebuje pojasnila. Pripravljalni odbor je namreč nekatere reči zamolčal, (ne vemo, zakaj?) četudi je iz celega članka razvidno, da je o vsej stvari dobro poučen. Rodoljubi namreč, ki so sodelovali pri snovanju podružnic, nikakor niso šli na limanice (glej »Domov.«) sicer res nemškemu, a delavnemu avstrijskemu čebelar. društvu, temveč so se resno trudili, pridobiti sloven. čebelarjem takih pogojev, ki bi bili tudi v narodnem oziru popolnoma zadovoljivi. Pripravljalni odbor je v svojem pojasnilu zamolčal, da se je razven o sloven. glasilo pogajalo z gori omenjenim društvom tudi o nastav-

kala nezacelljivo rano. Izdati se seveda ni hotel. Imela sem sedaj več časa in sem pomagala očetu na polju. Oče je večkrat rekel, da mu znam najbolj povolji vse storiti; bil je preveč vaje na me.

Med tem časom je Kraljev Anton večkrat prišel k nam. Gospod! to je bil lep fant in priden. Imel je lepo hišo in posestvo. Od začetka je govoril samo z mojim očetom, medtem je mene večkrat pogledal izpod čela. Jaz sem to vse opazila. Če je rekel potem lahko noč, stisnil mi je roko tako močno, da mi je jelo srce hitreje tolči in kri mi je šinila v lice. Ne morem vam povedati, kako srečno sem se čutila, akoravno ni Anton drugega z menoj govoril, kakor običajni pozdrav ter mi stisnil roko. Bilo mi je, kakor bi hotela celi dan samo prepevati, kakor bi na našem travniku cvetele same šmarnice! In če sem šla v cerkev, sem vedno molila za Kraljevega Antona, sama nisem vedela zakaj. In vendar sem molila tako vneto, da bi ga ljubi Bog in Mati Božja varovala vsega hudega. In ko mi je Anton nekoč rekel: »Kaj meniš, Polona, ali bi midva ne bila lep zakonski par?« tedaj sem bila najsrečnejše dekle, a vendar sem mu odbežala, ko je tako govoril, radi lepšega.

(Konec pride.)

ljenju slovenskega čebelar. potovalnega učitelja za Slovenski Štajer. Gotovo bi bila to kaj važna prireditel za čebelarje na Slov. Štajerskem. Nadalje je pojasnilo netočno glede društvenine. Ista znaša sicer res 2 K, a od teh obdrži podružnica za svoje potrebe 50 v, društvo bi torej dobilo 1 K 50 v; ako pa za »Slov. čebelarja« plača 1 K 20 v, ostane za društveno blagajno borih 30 v. Ne da se torej trditi, da bi mi z našim denarjem nemško društvo baš posebno mastno podpirali. Iz predstoječega se lahko razvidi, da dotična pogajanja nikakor niso bila na kvar naši narodnosti, še manj pa slovenskim čebelarjem; ko pa je bilo dognano, da se res ustanovi slov. čebelarsko društvo, so se itak vsa pogajanja ustavila. Zadovoljni pa smo lahko, če nam bo naše sloven. čebelarsko društvo nudilo vsaj tolike ugodnosti, kakor bi jih bili izposlovali pri nemškem društvu. Kar se pa tiče naposled g. Riedla, bi bil on itak za naše kraje odveč, ker bi se nastavljal slovenski čebelarski učitelj. — F. Pušenjak.

Iz Podsrede. (Zlata poroka.) Dne 24. jan. smo obhajali tukaj zlato poroko zakoncev Franca in Neže Cerjak, starišev č. g. J. Cerjaka, rajhenburskega župnika, ki je znan kot neutrudljivi delavec za čast božjo in blagor naroda slovenskega. Ljudje se ne spominjajo, da bi se bila kedaj tukaj vršila taka slovesnost, zato se je mnogo vernikov zbralo k tej redki svečanosti. Ginljivo je bilo gledati, kako je sin župnik po kratkem lepem nagovoru poročal svojega očeta in mater. Pridrigo je imel č. g. M. Tomažič, ki je lepo razlagal, kako je življenje po sv. veri, pogoj sreče zakonskih in vsakega katol. kristjana. Kot vzgled je navedel zlatoporočence. In v resnici sta oba lep vzgled za celo župnijo. Oče Cerjak je že nad 30 let cerkveni ključar v Podsredi. Ima veliko zaslug, da se je celi cerkveni vinograd prenovil. Ko je bil 21 let star, se je oženil. Kot zakonski mož je moral v vojsko in se je pri Solferinu hrabro vojskoval zoper združene Piemontezce in Francoze. V tej vojski je bil ranjen v roko. Ko se je domu vrnil, je pridno gospodaril in svoje otroke lepo krščansko vzgojeval. Ravnal se je vedno po starem geslu »vse za vero, dom, cesarja«. Zato ga je Bog blagoslovil pri njegovih opravilih in pri vzgoji otrok. Eden izmed otrok je prej imenovan č. g. župnik v Rajhenburgu, eden je župan v Gorjanah, ostali trije pa tudi dobro gospodarijo. Takemu možu gre torej vsa čast, in zato ga je tudi v cerkvi in na njegovem domu ob priliki zlote gostije obiskalo šest duhovnikov, kar je zlatoporočence močno razveselilo. Bog ohrani zlatoporočence še mnogo let!

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Katol. politično društvo na Slatini priredi svoj redni letni občni zbor združen z javnim političnim shodom dne 21. t. m. popoldne ob 3. uri v prostorih g. Fr. Ogrizek pri Sv. Križu na Slatini. Na tem shodu bosta govorila naša gospoda poslanca Žičkar in dr. Jurtela. — K obilni vdeležbi vabi odbor.

Okrajni zastop mariborski. V torek so bile volitve iz skupine kmečkih občin v okrajni zastop mariborski. Naša stranka je propala z 52 glasovi, meščanska stranka je prodrla s 85 glasovi. Ko so se peljali volilci v Maribor, lahko so videli že celo uro pred mestom ob cesti same lepe gosposke hiše, kjer so še pred desetimi leti bili kmetje gospodarji. Meščani vedno bolj silijo na deželo ter si jo osvojujejo, a žal, mnogo kmetov še vedno ne uvidi, odkod jim preti nevarnost in še vedno se nočejo postaviti v bran proti naraščajočemu meščanskemu uplivu. Ampak nasprotno, še podpirajo meščane v njihovem

stremljenju s tem, da volijo vedno, kakor jim meščani zapovedujejo. Ali hočejo res, da bo čez nekoliko let po cele ure daleč okoli mesta samo meščan gospodar, kmet pa bo moral postati njegov hlapec in dninar? Tužno znamenje je to za okoliške kmete! Toda ne izgubimo poguma! Kmetje, ki še drže kaj na svoj stan, naj stopijo skupaj in naj pri občinskih volitvah pometajo z ljudmi, katerim se zdi največje dobro, ako se jim kak rusast meščan prijazno nasmeji. Meščanski volilci so se zbirali v gostilni pri »črnem orlu« na grajskem trgu, kmečka stranka pa v »Narodnem domu«. Ob 10. uri se je začela volitev v uradu okrajn. zastopa. Največja agitatorja sta bila Tisso in pa župan mariborski dr. Schmiederer. Že pri volitvi v volilno komisijo se je pokazalo, kak bo izid. Izmed naših se trije niso vdeležili volitve, ker so sami zboleli ali pa jih je zadela nesreča pri gospodarstvu. Štirje so pa izostali, ker so morali biti — na ženitovanju. Zadržanje teh štirih mož se je od kmetov z ogorčenjem obsojalo. Župan lembaski, g. Robič, pa se ni hotel udeležiti volitve. Najmileje rečeno, to ni bilo lepo! Štirje volilci so prestopili v nasprotni tabor, čeravno so še v nedeljo prej sveto obetali, da volijo z nami. Dva volilca vsaj imamo na sumu, da sta storila isto. Nekateri drugi so izostali vsled nemarnosti, dočim so meščani spravili zadnjega svojega pristaša na volišče. Po volitvi so odvedli meščani svoje ljudi — v kazino! Zopet tri leta neodvisni kmetje ne bodo imeli nobenega zastopnika v okrajnem zastopu in meščani jim bodo gospodarili. Žalostno, žalostno za kmete!

Osebnosti. Oficijal gosp. Matej Kocuvan v Ljutomeru je stopil v pokoj. Vrlemu narodnjaku želimo mnogo let v zasluženem pokoju! — Sodnijski pristav dr. Neuberger je prestavljen iz Ormoža v Gornjo Radgono. Dr. Neuberger je hud nemški bojevnik.

Poroka. V soboto, dne 13. t. mes. se poročil g. dr. Leopold Poljanec, c. kr. profesor v Mariboru, z gospico Miciko Trampus. Čestitamo!

Iz šole. Nadučitelj v Laporju pri Slov. Bistrici je postal dosednji nadučitelj v Št. Rupertu nad Laškim g. Martin Lah. Premiščena je učiteljica gđ. Marija Kralj iz Št. Jurija na Pesnici k Sv. Venčeslavu nad Slov. Bistrico. Nastavljena je kot učiteljica ženskih ročnih del na ljudski šoli pri Št. Miklavžu na Drav. polju gospa Marija Gobec roj. Beloglavec. Učiteljici Terezini Mihelič v Šostanju se je dovolila možitev z ondotnim učiteljem g. Iv. Lukmanom. — Štirirazrednica v Rajhenburgu se razširi v petrazrednico.

Iz pošte. Služba poštnega upravitelja pri Sv. Martinu pri Gornjemgradu je podeljena g. Martinu Zidarn. — Poštna upraviteljica v Jurklostru je postala gea Roza Guen.

Mariborske novice. Vsled preobilo zavzitega žganja se je zgrudil dne 3. t. m. popoldne na sredi ulice na tla 40 letni dninar Janez Reih iz Št. Petra. Na potu v bolnišnico, kamor so ga hoteli prepeljati, je umrl. Zopet žalosten vzgled pogubnega žganjepitja! — V ponedeljek, dne 8. t. m. je vlomil v domobranski vojašnici v pisalno mizo neznan tat ter odnesel majhno blagajno s 550 K. Tatu pridno iščejo. — Slabo navado, ki ga je že trikrat spravila v luknjo, ima krojač Franc Šegula. Zastavil ali prodal je rad obleko, ki so mu dali ljudje v popravilo. Pred kratkim mu je zopet prišlo na misel, njemu v popravilo zaupane stvari zastaviti. Zato bo zopet sedel.

Brezobrestna posojila za vinogradnike. Dobili smo sledeče pismo: Slavno uredništvo! Prebiraje poročilo političnega shoda v Jarenini našel sem te-le besede: Ravno s Spod. Štajerskega se vinogradniki premalo oglašajo za brezobrestna posojila. Čudno poročilo to, gospod urednik! Ali so slovenski poslanci tako slabo poučeni zaradi brezobrestnih posojil, ali je to pomotoma prišlo med syet? Kajti jaz poznam osebno mnogo takih,